

דברי משיח

ה'תשי"ג

התוועדות ש"פ עקב, כ' מנחם-אב

מכבוד קדושת

אדמו"ר מלך המשיח מנחם מענדל שליט"א

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור על ידי

„המכון להפצת תורתו של משיח“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ושבע לבריאה

ה' תהא זו שנת עצמות

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

DIVREI MOSHIACH – SHABBOS PARSHAS EIKEV 5750

Published and Copyrighted by

MACHON LEHAFOTZAS TORASO SHEL MOSHIACH

770 Eastern Parkway, Brooklyn, N. Y. 11213

Tel. (718) 560-3770 • Email: torasmoshiach@gmail.com

5777 • 2017

Printed in the U.S.A.

פתח דבר

לקראת ש"ק פ' עקב, כ' מנחם-אב, יום הסתלקות-הילולא של כ"ק הרה"ג והרה"ח וכו' המקובל מוהר"ר לוי יצחק ז"ל נ"ע, אביו של – יבלחט"א – כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,

– הננו מוציאים לאור "הנחה" ויומן מהתוועדות ש"פ עקב, כ' מנחם-אב ה'תשנ"ג (כקביעות שנה זו) – תדפיס מיוחד מתוך "דברי משיח – ה'תשנ"ג".

*

אודות המעלות שבסדרה זו, ואופן עריכת השיחות¹ והיומן² – ראה בארוכה ב"פתח דבר" ל"דברי משיח" ה'תשנ"ב חלק ראשון.

*

מבין שלל השיחות שנאמרו ע"י כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א במשך השנים תשי"י-תשנ"ב (ולפני כן), ת"ל זכינו שרובן ככולן נשמרו על הכתב או בהקלטה. אולם, עדיין ישנן ריבוי שיחות שטרם ראו אור מעולם, ובוה בקשתנו שטוחה כלפי ציבור אנ"ש והתמימים: אנא, מי שבידיו הנחות ורשימות משיחות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א, וכן ר"ד בעת חלוקת השטרות לצדקה או "יחידות" וכיו"ב, ויומנים מ"בית חיינו" (ובמיוחד מהשנים תשמ"ט-תנש"א), שיואיל לשלחן למערכת ע"מ שנוכל לזכות בהן את הרבים.

ויהי רצון שע"י הדפסת ולימוד "דברי משיח", נזכה תיכף ומיד ממש לגאולה האמיתית והשלימה, בהתגלותו המלאה והמושלמת של כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א. ויחזק השי"ת בריאותו ויתן לו אריכות ימים ושנים טובות ונעימות וחיים נצחיים, ויראה הרבה נחת משלוחיו, תלמידיו, חסידיו ומכלל ישראל, וינהיג את כולנו מתוך בריאות, הרחבה ונחת, ובקרוב ממש יוליכנו קוממיות לארצנו הקדושה, ונלמד תורתו של משיח מפיו של משיח צדקנו, שילמד תורה את כל העולם כולו, ומלך ביפיו תחזינה עינינו בהתגלות מלכותו לעין כל, תיכף ומי"ד ממש ממש, והיתה לה' המלוכה, אמן כן יהי רצון.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד !

"המכון להפצת תורתו של משיח"

ימות המשיח,

חמשה עשר באב, ה'תשע"ז (ה' תהא זו שנת עצמות),

קט"ו שנה לכ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א,

ברוקלין, נ.י.

1) השיחה הנוכחית נערכה ע"י שילוב ב' הנחות (ה"ר"ד" ש"ל ע"י מערכת "פאקס א שיחה", וה"תוכן קצר" ש"ל ע"י "ועד הנחות התמימים"), ונוספו בה פרטים מה"השלמות" לשיחה המוגהת ש"ל ע"י "ועד הנחות בלה"ק", ומ"תקציר" ההתוועדות שנדפס בגיליון "בית חיינו". לשלימות הענינים המבוארים בשיחה, יש לעיין בשיחה המוגהת (סה"ש תש"נ ח"ב ע' 617 ואילך).

2) היומן נערך ע"פ שני יומנים ש"ל בשעתם (ע"י מערכת "פאקס א שיחה", ובגיליון "בית חיינו"), ויומן פרטי של הרה"ר ר' ש.ז.ה. שי' (הנדפס בס' "שנת ניסים בבית חיינו").

בס"ד. התוועדות ש"פ עקב, כ' מנחם-אב ה'תש"נ

הנחה בלתי מוגה

— שיחה א' —

[כשנכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות, וכן אחרי שבירך על היין, ניגנו את ניגון ההקפות לאביו הרלווי"צ ז"ל].

א. כ' אב הוא יום היארצייט של אדמו"ר ז"ל. ונוסף לענינים שישנם ביום ההילולא בכל שנה ושנה, ישנו גם ענין מיוחד בכל שנה, ובנוגע לשנה זו ישנו ענין מיוחד שלא הי' בשנים שלפני זה, ולא בשנים שלאחרי זה,

– ובפרט שהרי תיכף ומיד בא הזמן ד"הקיצו ורננו שוכני עפר¹, ובפרט אלו שזה עתה עלו למעלה, דמובן שהם קרובים יותר להתלבש בגופים מאחרים –

והוא: שבשנה זו הרי זה מ"ו שנים מאז הסתלקותו של אדמו"ר (תש"ד-תש"נ) – בגימטריא "לוי", שזה הי' שמו העיקרי. דאף שהיו לו שני שמות, מכל מקום, "לוי" הוא שמו הראשון ושמו העיקרי, שהרי רוב בני אדם (שקראו לו בשמו) – קראו לו רק בשם זה (ואפילו כשנקרא בשני השמות, עיקר ההדגשה היתה על שמו הראשון, וכמובן גם מזה שסדר בתורה הוא ג"כ תורה²).

ב. ענינו של לוי מפורש בתורה שבכתב שהוא על שם "הפעם ילוה אישי אלי³", מלשון התקשרות והתחברות.

וענין זה שייך לכאו"א מישראל, כמובן מפסק הרמב"ם⁴ "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש . . . אשר נדבה רוחו אותו . . . לעמוד לפני ה' לשרתו ולעובדו . . . הרי זה נתקדש קודש קדשים", דהיינו שבכחו של כאו"א להגיע למדרגת לוי, ובזה גופא – לדרגא הכי נעלית שבלוי, כסיום הרמב"ם "הרי זה נתקדש קודש קדשים", וכמו שעוד בזמן מתן תורה נאמר לכאו"א מבני ישראל "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים"⁵, שהפירוש בזה הוא כהנים גדולים, כמפורש בתורה שבע"פ⁶.

ועד"ז נאמר בנוגע לכללות שבט לוי "יילו עליך וישרתוך"⁷ – השירות והעבודה בבית המקדש, שעיי"ז מתקשרים ומתאחדים עם הקב"ה.

(4) הלי' שמיטה ויובל פי"ג הי"ג.

(5) יתרו יט, ו.

(6) בעה"ט עה"פ.

(7) קרח יח, כ.

(1) ישעי' כו, יט.

(2) ראה פסחים ו, ב. של"ה חלק תושבע"פ כלל לשונות בתחלתו (תב, ב). וראה לקו"ש חכ"ד ע' 629 הערה ד"ה סדר אין תורה איז אויך תורה. וש"נ.

(3) ויצא כט, לד.

וזה מתאים לעבודתו של בעל ההילולא (ששמו לוי), שהי' רב מורה הוראה – עבודתו של לוי⁸. ובמיוחד ובהדגשה בשנת ה"לוי" (מ"ו) מהסתלקותו, שגם במספר השנים בעליית הנשמה מודגש עבודת "לוי".

ועפ"ז מובן הנתנית-כח שנמשך מבעל ההילולא בשנה זו לכל אחד מישראל: במשך כל היום עסוק האדם בהל"ט מלאכות, ובעת התפילה הרי הוא מתעלה ומתקרב אל ה'. וכידוע שהתפילה היא במקום קרבנות⁹, והיינו – בדוגמת עבודת לוי בבית המקדש, שעיקר הענין דבית המקדש הוא עבודת הקרבנות (ע"י הכהנים שמשבט לוי), כמ"ש הרמב"ם¹⁰ "מצות עשה לעשות בית לה' מוכן להיות מקריבים בו הקרבנות". וכפי שמוכח בחסידות¹¹ מהזהר¹² ומספר הבהיר¹³ ש"רזא דקורבנא עולה עד רזא דא"ס", היינו שבא"ס גופא זה ענין של רזא – עלי' נעלית ביותר.

והכוונה היא, שע"י עבודת הקרבנות יומשך ויתגלה ענין זה למטה, וכפי שמוכח בספרים¹⁴ ש"רז" בגימטריא אור (ו"רזא" בגימטריא אור עם הכולל), היינו שאין זה נשאר בגדר של רז וסוד, אלא הוא מאיר (ונמשך) למטה, בחיים חיותו בעלמא דין של כל ישראל, ובמיוחד – בעת עבודת התפילה ולימוד התורה וכיו"ב.

ובשנה זו – "לוי" שנה מההסתלקות – נמשך כח נוסף לכל אחד מישראל לשרת את הקב"ה בבית המקדש הפרטי שלו, כדרשת חז"ל¹⁵ עה"פ¹⁶ "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם" – בתוך כאו"א, במחשבה דיבור ומעשה שלו. וכך עולה בעלי' שלא בערך בעבודת ה', בלימוד התורה ועבודת התפילה, עלי' והליכה "מחיל אל חיל"¹⁷.

ג. ועפ"ז מובן גודל עליית הנשמה של בעל ההילולא ביום זה, נוסף לעליות שבכל יום ויום – החל מכללות ירידת הנשמה למטה, שירידה זו צורך עלי'¹⁸, ואח"כ בעבודתה במשך היום הרי הוא בבחי' "מהלך"¹⁹, עלי' מדרגא לדרגא באין ערוך (משא"כ הנשמה למעלה קודם ירידתה).

ומובן, שאחרי שהיתה נשמה בגוף בבחי' "מהלך", נקבע ענין זה אצלו גם אחרי ההסתלקות, ועד שהליכה זו מתגלית בעיקר לאחר ההסתלקות [וכידוע שגם לאחר ההסתלקות יש המשך ענין הזמן בהנשמה בהמשך לשנות חייו למטה, וכמוכח מהסיפור

לתחלתו (ד"ה ושני פסוקים). אלשיך עה"פ שבהערה
הבאה. של"ה סט, א. רא, א. שכה, ב. שכו, ב.
16) תרומה כה, ח.
17) ל' הכתוב – תהלים פד, ח.
18) לקו"ת בלק עג, סע"א. פינחס עז, ג. ובכ"מ.
19) ראה תו"א וישב ל, סע"א ואילך. מאמרי
אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תרסז ואילך. סה"מ תרנ"ד ע'
רסג ואילך. תר"ס ע' קז ואילך. ובכ"מ.

8) ראה ברכה לג, י. רמב"ם שם הי"ב.
9) ראה ברכות כו, ב. ושוש"ע (ודארה"ז) סצ"ח ס"ד.
10) ריש הל' ביהב"ח.
11) סה"מ תש"ט ע' 31 (השני). ובכ"מ.
12) ח"ב רלט, א. ח"ג כו, ב.
13) ראה סמ"ו (קט). הובא בסה"מ שם ע' 29 בהערה.
14) זח"ג כח, ב. תקו"ז תי"ט.
15) ראה ראשית חכמה שער האהבה פ"ו קרוב

בזה מאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²⁰, שאמר מאמר דא"ח בגן עדן ביום ההולדת, בהתאם למספר שנותיו לאחר הסתלקותו], באופן של "ילכו מחיל אל חיל"¹⁷.

[ודוגמתו בעבודה שבכל יום – ענין השינה, כידוע²¹ שבעת השינה עולה הנשמה למעלה ושואבת לה חיים; ואם הדברים אמורים בשינה שאינה אלא אחד משישים במיתה²², עאכו"כ שבעליית הנשמה ע"י הסתלקותה מן הגוף נעשה עילוי שבאין ערוך לגמרי].

וכל זה הוא בכל הזמנים, עאכו"כ ביום היאָרצייט בכל שנה, שבו נתעלה הנשמה בעלי' חדשה, שלא בערך. ובזה גופא – בשנת המ"ו בגימטריא "לוי", כנ"ל. ובפרט ע"י אמירת קדיש ועניית "אמן", שע"יז העלי' היא למעלה יותר, ועד כדי כך שע"יז נעשה קידוש השם ("יתגדל ויתקדש"), ובזה גופא – "שמי' רבא", כמבואר בתוספות ברכות²³.

וכל ענינים אלו נמשכים לכל בני דורו, ולכל א' השייך לנשמה שלו, שבכ"א מהם נעשית עלי' (נשמות בגופים) ביום היאָרצייט.

ועד"ז לכל מי שזוכה ללמוד בתורתו – שבעל ההילולא כתב דברי תורה, הערות והארות בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ, ובמיוחד – בפנימיות התורה, הערות על הזהר, על ספר התניא וכו'; והרי "צדיקים דומים לבוראם"²⁴, וכמו שבנוגע להקב"ה נאמר "אנא נפשי כתבית היבית"²⁵, עד"ז הוא בנוגע לצדיקים שהם מסרו והכניסו את עצמם בתורתם. ועפ"ז מובן, שע"י עליית הנשמה בבעל דברי תורה, נעשה עלי' גם בלומדי התורה, ש"לוקחים" את נפשו של בעל התורה שהכניס עצמו בתוך תורתו.

וכידוע הסיפור והפתגם ("וואָרט") בזה מאדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע²⁶ – שבעל ההילולא הי' מסור ונתון אליו לגמרי בכל הענינים (ואע"פ שגם אח"כ הי' המשך לזה, אבל מובן שהעיקר – הן בכמות והן באיכות – הי' אצל אדמו"ר נ"ע) – שאמר לפני הסתלקותו שהוא עולה למרום ואת הכתבים הוא משאיר לחסידים ("איך גיי אין הימל און די כתבים לאָז איך אייך"), שמזה מובן עד כמה צדיקים מכניסים את עצמם בתורתם, היינו שאין זה שני דברים נפרדים, אלא שע"י הכתבים למטה "לוקחים" אותו (עם כל העליות שלו) כפי שהוא במרום ("הימל").

ד. וכל זה הוא בהדגשה יתירה כשמדובר באלו ש"תורתם אומנתם"²⁷. ובפרט ע"פ הידוע²⁸ ש"חיי הצדיק אינם חיים בשריים כי אם חיים רוחניים", החיות דתורה – נוסף

24 ב"ר פס"ח, ח. רות רבה פ"ד, ג. ובכ"מ.

25 שבת קה, א (כגירסת הע"י).

26 אגרות-קודש אדמו"ר מהורש"ב ח"א ע' קיג. וראה לקו"ש חכ"ז ע' 24 ואילך.

27 ראה שבת יא, א. טוש"ע (ודאדה"ז) או"ח סו"ס קו. הלי' ת"ת לאדה"ז פ"ד ה"ד-ה.

28 אגה"ק ביאור לסכ"ז (קמו, ב).

20 ראה רשימת כ"ק אדמו"ר מהורש"ב בהוספות לסה"מ פ"ת ע' שנו. וראה ד"ה ברוך הגומל (הא') תשמ"ה (סה"מ י"ב-י"ג תמוז ע' שיא). וש"נ.

21 ראה ב"ר פי"ד, ט. פדר"א פל"ד.

22 ברכות נו, ב. וראה גם ב"ר פי"ז, ה.

23 ג, סע"א (ד"ה וענין). וראה שיחת כ"א אדר תשמ"ח (סה"ש ח"א ע' 308).

לכך שהתורה היא "חינו ואורך ימינו"²⁹ דכל בני ישראל – ועאכו"כ אלה ש"תורתם אומנתם"; החל מהפירוש הפשוט – שהאומנות שממנה מתפרנסים היא התורה, וכפי שזה הי' אצל בעל ההילולא, שהי' רב מורה הוראה בפועל, אע"פ שבזמן ההוא ובמדינה ההיא הי' זה בגדר דמסירת נפש.

ועד שהי' זמן (בסוף ימיו) שרבנותו התפשטה (לא רק בעירו, אלא) בכל רחבי המדינה ההיא, משום שאז נשאר שם קצת רבנים, ואפילו אלו שנשאר הוכרחו להתחבא, ועד כדי כך שחלק מהם הופחדו והוכרחו לפסוק כפי רצון הממשלה (ולא כדעת התורה), משא"כ בעל ההילולא נהג עצמו באופן הפכי – הוא עמד בתוקף ומתוך מסירת נפש וכפה את ממשלת מדינה ההיא שיסכימו לדעתו, דעת תורתנו הקדושה, עד שנסע למוסקבה ודיבר בשם כל היהודים דמדינה ההיא עם השר (שאע"פ שהוא לא הי' מלך, אבל התוקף שלו הי' תוקף של מלך), ופעל אצלו לבטל את רוב הגזירות (ויש אומרים שהוא ביטל את כל החלק שרצה לבטל), ועי"ז סיפק מצה שמורה לכל המדינה ההיא³⁰ [שמצות הוא ג"כ מלשון מצוות³¹ – כללות כל המצוות], בבחי' "צדיק גוזר והקב"ה מקיים"³² ע"י "לב מלכים ביד ה"³³.

אשר מכל זה מובן, דמכיון שאאמור הי' רב מורה הוראה לריבוי מישראל בדורו, ומתוך תקיפות ומסירת נפש (ובודאי שכל זה פועל יחוד נצחי למעלה³⁴), הרי עליית הנשמה ביום היארציית פועלת עלי' בכל ישראל.

ובפרט שבעל ההילולא זכה לענין נוסף של מסירת נפש – שנשלח לגלות [שגם שם המשיך להורות הוראות ולפסוק דיני תורה], ועד שנפטר בגלות. וידוע שעונש הגלות הוא גרוע עוד יותר מעונש דהיפך החיים (כפי שנפסק בהלכה³⁵), שע"י הגלות מתייסרים ("עס מאטערט זיך") הן הנשמה והן הגוף. ובפרט כפי שהי' אצל בעל ההילולא – שבגלות גופא היו אצלו כמה אופנים, וכפי שהוא בעצמו כותב (ברשימתו הידועה בקשר למאסר וגלות שלו³⁶) שבגלותו היו כו"כ אופנים ("בחמשה בתי אסורים"), בקירוב מקום ובריחוק מקום ובמדינה רחוקה, ובזה גופא היו כמה שינויים, בבית האסורים כפשוטו או בשטח גדול יותר וכיו"ב, ובהתאם לזה היו ג"כ שינויים בתורתו ועבודתו. ובמילא, בודאי שהעלי' (שנעשית ע"י ירידה נוספת זו, נוסף על ירידת הנשמה בכלל) היא עלי' גדולה ושלא בערך, ועלי' אחר עלי' עד אין קץ.

(33) ע"פ ל' הכתוב – משלי כא, א. וראה לקו"ש ח"ג ע' 285 הערה 1. וש"נ.
(34) ראה תניא פכ"ה (לב, א).
(35) ראה חינוך מצוה תי. וראה לקו"ש ח"ד ע' 35.
(36) נדפסה בהקדמה ללקוטי לוי"צ הערות לזהר ח"א. ועוד.

(29) נוסח תפלת ערבית (ע"פ נצבים ל, כ).
(30) ראה בארוכה שיחת מוצאי ו' תשרי (לעיל ח"א).
(31) ראה מכילתא ופרש"י בא יב, יז.
(32) ראה תענית כג, א. א. זח"ב טו, א. ובכ"מ – נסמנו בלקו"ש חכ"ב ע' 121 הערה 55.

ה. ויהי רצון, שמכל הדיבורים נבוא תיכף ומיד ל"הקיצו ורננו שוכני עפר" – תחיית המתים בפועל, שאז תתגלה שלימות עליית הנשמה – דוקא כפי שהוא נשמה בגוף בעולם התחי'.³⁷

ואע"פ ש"כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא"³⁷ – שעולם הבא כאן קאי על תחיית המתים³⁸ (שלכן הרי זה תלוי באמונה בתחיית המתים³⁷) – הרי צדיקים קמים תחילה, ובעל ההילולא בתוכם ובראשם, כיון שביום היארצייט "מזלו גובר", עוד יותר מאשר ביום הולדת³⁹.

ויש לקשר זה לפרשתנו "והי' עקב תשמעון"⁴⁰, שא' הפירושים ב"עקב" הוא מלשון "עקבתא דמשיחא" (כמובא במדרש⁴¹), היינו שמרמז על סוף כל הזמנים, כאשר יקויים "ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבותיך"⁴⁰ – תחילת כל הזמנים.

ועד"ז בסיום פרשתנו⁴² "והוריש ה' את כל הגוים האלה מלפניכם. . . מן הנהר נהר פרת ועד הים האחרון יהי' גבולכם", שענין זה יהי' לעתיד לבוא [ולהעיר מהדבר-פלא שרש"י לא מעיר על זה מאומה (דלכאורה הרי קשה לה"בן חמש למקרא⁴³: מתי הי' דבר כזה!?) – שהבטחה זו עדיין לא קויימה, מפני שענין זה יהי' רק לעתיד לבוא, בגאולה האמיתית והשלימה תיכף ומיד ממש], שאז יהיו גבולות ארץ ישראל "מן הנהר נהר פרת" מזרחה "ועד הים האחרון" (הנקרא "ים התיכון" בלשון האומות) מערבה, עם כל השטחים שבינתיים, עד שזה כולל כל השטחים שבעולם (שעתידה ארץ ישראל שתתפשט בכל הארצות⁴⁴).

ויהי רצון, שנזכה לקיום פסוק זה עוד ביום השבת בפשטות. ואז נעשה "ראה אנכי נותן לפניכם היום. . . את הברכה וגו'"⁴⁵, כולל מעלת האתהפכא – כמרומז בסיום הפסוק בנוגע להיפך הברכה, המורה על ברכה נעלית ביותר, עיי' שמהפכים את היפך הברכה לברכה⁴⁶.

ובפרט שנמצאים כבר בכפליים שבכפליים, שהרי שבת זו היא השבת השני' מ"שבעה דנחמתא"⁴⁷, ויום השבת ככלל קשור עם כפליים – "כל עיסקא דשבתא כפול"⁴⁸ (כמבואר

37) סנהדרין ר"פ חלק.

38) רע"ב (ועוד) לסנהדרין שם. מדרש שמואל ריש אבות. וראה בארוכה ד"ה כל ישראל תשל"ג (סה"מ ימי הספירה ע' נו ואילך). ד"ה להבין ענין תחיית המתים תשמ"ו (שם ע' סא ואילך).

39) ראה ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח ובקרבן העדה. וראה קהלת ז, א.

40) ריש פרשתנו (עקב ז, יב).

41) ראה אוה"ת ריש פרשתנו. שם ע' תצא. ריש ע' 41)

תקד. ועוד.

42) יא, כג-כד.

43) ל' חז"ל – אבות פ"ה מכ"ב.

44) ראה ספרי דברים בתחלתו. פס"ר פ' שבת ור"ח

(פ"א), ג. יל"ש ישע"י רמז תקג. לקו"ת מסעי פט, ב.

45) ר"פ ראה (יא, כרכז).

46) ראה אוה"ת פ' ראה ע' תרמה-ו.

47) ראה טושו"ע או"ח סו"ס תכח.

48) מדרש תהלים צב, א. יל"ש בשלח רמז רסא.

גם בלקו"ת בתחילתו), ובפרט שהנחמה היא "נחמה בכפליים"⁴⁹, כמ"ש⁵⁰ "נחמו נחמו עמי".

וענין זה (דכפליים) נמשך בשבת זו שהפטרותה היא "ותאמר ציון עזבני ה'"⁵¹ – שבני ישראל אינם מסתפקים בנבואות⁵², אפילו נבואות ד"כפליים לתושי"⁵³, אלא רוצים דוקא את הגילוי דשם הוי'. שהרי בנבואות מצינו חילוקי דרגות, ועד לתכלית השלימות – דרגת הנבואה דמשה⁵⁴, ואפילו במשה הרי דרגת הנבואה שלו היא למטה מדרגתו בתור מקבל התורה⁵⁵, שהרי נבואה היא בספירות נצח והוד⁵⁶, שהם ירכיז⁵⁷ דלבר מגופא, משא"כ תורה היא "תפארת גופא"⁵⁷. ויתירה מזו – תורה היא בבחי' לב, שלכן התחלתה באות ב' וסיומה באות ל' [ובסדר זה דוקא, משום ש"כשם שעזרתני לסיים כן תעזרני להתחיל"⁵⁸, ובפרט לאחר כל הסיומים בש"ס שנעשו במשך השבועות ד"תלתא דפורענותא"⁴⁷, ובתשעת הימים⁵⁹, ובפרט בשבוע שחל בו תשעה באב, ובתשעה באב עצמו – בדברים המותרים].

וזוהי גם מעלת הנבואה ד"אנכי אנכי הוא מנחמכם"⁶⁰ לגבי נחמת הנביאים (נוסף על הפירוש הפשוט ש"אנכי קאי על הקב"ה עצמו) – כי הנחמה ד"אנכי קשורה עם התורה, כידוע ש"אנכי ר"ת "אנא נפשי כתבית יהבית".

ו. וכל זה הוא בהדגשה יתירה כאשר נמצאים בשנת ה'תש"נ, שזוהו ר"ת "היתה תהי' שנת ניסים", שהרי רוב השנה כבר היתה "שנת ניסים", וחלקה הנשאר – יהי' "שנת ניסים", שזוהו חודש אלול שהוא חודש החשבון והרחמים והסליחות וסך-הכל על כל השנה⁶¹, שאלול ר"ת "אני לדודי ודודי לי"⁶², שזוהו הזמן שהמלך יוצא לשדה ומקבל את כולם בסבר פנים יפות⁶³.

ובפרט שבשבת זו הרי זה ג"כ השלימות של ט"ו באב אשר "לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב וכיום הכיפורים"⁶⁴, ובמיוחד – ע"י הוספה בלימוד התורה ("איך טוב אלא תורה"⁶⁵) מט"ו באב ואילך, אשר עי"ז "כל המוסיף יוסיף"⁶⁶, שע"י

מנ"א תשל"ה (שיחות קודש ח"ב ע' 344 ואילך).
ובכ"מ.

(60) ישעי' מג, כה.

(61) ראה לקוטי מהרי"ל הל' ימים נוראים. סה"מ אב-אלול ע' קמב, ובהנסמן שם הערה 3.

(62) שה"ש ו, ג. ראה אבודרהם סדר תפלת ר"ה ופירושה פ"א. פע"ח שער (כד) ר"ה פ"א. שעה"פ להאריז"ל עה"פ. ועוד – נסמן בסה"מ דרושי חתונה ע' ריח הערה 67.

(63) לקו"ת פ' ראה לב, ב.

(64) תענית כו, ב (במשנה).

(65) אבות פ"ו מ"ג.

(66) תענית לא, א.

(49) איכ"ר ספ"א.

(50) ישעי' מ, א.

(51) שם מט, יד.

(52) ראה אבודרהם בסדר הפרשיות וההפטרות.

(53) איוב יא, ו.

(54) ראה רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ז ה"ו. פיה"מ סנהדרין פרק חלק יסוד הו'. מו"נ ח"ב פל"ה.

(55) ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 177 ואילך. וש"נ.

(56) ראה פרדס שער (כג) ערכי הכינויים ערך נבואה.

לקו"ת שה"ש כו, ד. וש"נ.

(57) תקו"ז בהקדמה (יז, א).

(58) נוסח "הדרן" לסיים מסכת.

(59) ראה ספר המנהגים – חב"ד ע' 46. שיחת ער"ח

ההוספה שלו בתורה מוסיפין לו חיים על חייו, ע"ד "אני לדודי" (מלמטה למעלה) עי"ז נעשה "דודי לי" (מלמעלה למטה).

ומתכוננים לשנה הבאה, ה'תנש"א, ר"ת "הי' תהא שנת אראנו נפלאות", שנוסף ל"שנת ניסים" תהי' שנת "אראנו נפלאות", באופן של ראי' בעיני בשר. והתחלת הענין נעשה כבר עתה, וכידוע המנהג (המובא בספרים⁶⁷) שמט"ו באב מתחילים לאחל "כתיבה וחתימה טובה" (לשנה הבאה). וכן תהי' לנו בתוך כלל ישראל – כתיבה וחתימה טובה, בכל העינים, מתוך אריכות ימים ושנים טובות, נשמות בגופים בפשטות, ובלי הפסק כלל יעברו לחיים נצחיים בגאולה האמיתית והשלימה.

והעיקר, שתיכף ומיד זוכים לביאת משיח צדקנו, והקב"ה מקבץ לארץ ישראל את כל הבתי כנסיות ובתי מדרשות ובתי מעשים טובים⁶⁸, ובאותם מקומות שעדיין אין בתים כאלו – יתוספו גם שם בינתיים, וע"י שלשת עמודים אלו יבנה העולם מחדש, "עולם חדש ראה"⁶⁹, שע"ז נעשה כלי להגילוי ד"תורה חדשה מאתי תצא"⁷⁰, ומתוך שמחה דוקא כשמו השני של בעל ההילולא, ותיכף ומיד ממש, ובשמחה וטוב לבב. [אחרי שיחה זו ניגנו "מצאתי דוד עבדי"].

— שיחה ב' —

ז. כמדובר לעיל שבשבת זו היא השלימות של ט"ו באב, שהרי ט"ו חל בשנה זו ביום השני שבו נבראת מחלוקת⁷¹, והשבת שלאחריו מגלה שמחלוקת זו היא "מחלוקת לשם שמים" ש"סופה להתקיים"⁷², כידוע שבאופן זה הוא לימוד התורה בשלימות.

וכמדובר כמה פעמים⁷³, שהדיוק בזה הוא "סופה להתקיים", מפני שבזמן הזה הלכה כבית הלל, ולעתיד לבוא תהי' הלכה כבית שמאי⁷⁴. ויש לומר, שאעפ"כ יהי' קיום לעתיד לבוא גם לשיטת בית הלל (נוסף לזה ש"אלו ואלו דברי אלקים חיים"⁷⁵ – בנוגע ללימוד), והיינו ש"סופה להתקיים" גם בנוגע להלכה בפועל – שלעתיד לבוא תהי' ההלכה הן כבית שמאי והן כבית הלל⁷⁶, משום שישנם כמה אופנים בקיום במעשה

69 ראה ב"ר פ"ל, ת. וראה הנסמן בהערה 107.
70 ישע"י נא, ד. ויק"ר פי"ג, ג.
71 ב"ר פ"ד, ו. זח"א יז, א. ית, א. ועוד.
72 אבות פ"ה מ"ז (שלומדים בשבת זו).
73 ראה שיחת ש"פ מט"ו שנה זו. ובכ"מ.
74 מק"מ לזח"א יז, ב. הובא בלקו"ת קרח נד, רע"ג.
75 עירובין יג, ב. וש"נ.
76 ראה גם שיחת יום ב' דר"ה תשנ"ב (דברי משיח ח"א ע' 11-12).

67 דרכי חיים ושלום סתרפ"ד (מס' שער ישכר מאמר יום תבר מגל ס"ב). וראה גם שיחת: כ' מנ"א תשי"א (שיחות קודש (ברוקלין, תשנ"ט) ע' 357); ש"פ ראה תשמ"ב (התוועדויות ח"ד ע' 2068); כ' מנ"א תשמ"ט (תוכן קצר ע' 832; התוועדויות ח"ד ס"ע 7-186).

68 ראה מגילה כט, א. וראה בארוכה קונטרס בענין מקדש מעט זה בית רבינו שבבבל ס"ג (סה"ש תשנ"ב ח"ב ס"ע 466) ואילך.

בפועל. וע"ד זה שגם עכשיו ישנם כמה אופנים בקיום מצות הצדקה: מעשר⁷⁷, חומש⁷⁷, ויותר מחומש, כמ"ש אדמור"ר הזקן באגרת הקודש⁷⁸ ש"כל אשר לאיש יתן בעד נפשו"⁷⁹, וכמו כן בלימוד התורה – פעולה בנפש האדם, וגם בגשמיות, עד לחלקו בעולם, ועד בכל העולם כולו.

ומכיון שבשבת זו נפעלת שלימות בט"ו באב, יש לעורר עוד הפעם בקשר להלכה פטוקה שזהו הזמן להוסיף עוד יותר בקביעות עתים לתורה, ע"י אנשים נשים וטף, ומה טוב – בעשרה, ועכ"פ בשלשה, ו"כל הקורא ושונה הקב"ה קורא ושונה כנגדו"⁸⁰.

וכמדובר לעיל⁸¹ הפירוש ב"כנגדו", שבתחילה הקב"ה הוא המתחיל ומה שהקב"ה קורא ושונה נמשך אליו, ואח"כ הוא מגיע לדרגא נעלית יותר – שהוא המתחיל, ועי"ז הוא פועל שהקב"ה קורא ושונה, ועד ל"תורה חדשה מאתי תצא" [ובפרט עי"ז שמחדש חידושים בתורה, כידוע שכאו"א מישראל יכול וחיוב לחדש בתורה⁸², וכמרומו גם בדיוק לשון המשנה (בפרק שלומדים בשבת זו)⁸³ "ותן חלקנו בתורתך", "חלקנו" דייקא, שלכאו"א מישראל יש לו חלק פרטי בתורה השייך לו⁸⁴, אשר רק הוא יכול לגלות חלק זה בתורה, ובמילא אף אחד אינו יכול להוציאו ידי חובתו], ובאופן נעלה יותר מ"כל הקורא ושונה הקב"ה יושב ושונה כנגדו" בכ' הדמיון, ולמעלה יותר מ"נגדו" סתם.

והטעם לזה: משום שישראל הם למעלה מהכל, ו"מחשבתן של ישראל קדמה לכל דבר"⁸⁵, ואפילו למחשבת התורה, כמבואר בתורה שבע"פ (שהיא הפירוש דתורה שבכתב) עה"פ "דבר אל בני ישראל" וכיו"ב⁸⁶. ולכן ע"י לימוד התורה שלהם, כולל "כל מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש"⁸⁷, וכולל הלימוד בחצי כדור התחתון ובשנת ה'תש"נ – נעשה "תורה חדשה מאתי תצא", ועולם חדש – דירה לו ית' בתחתונים.

ח. ומזה באים לההמשך בפרקי אבות, פרק חמישי הנלמד בשבת זו [שהוא הפרק האחרון שבמשנה (שהרי פרק שישי הוא רק "שנו חכמים בלשון המשנה"), ועי"ז זוכים מיד לגאולה העתידה מכיון ש"אין הגליות מתכנסות אלא בזכות המשניות"⁸⁸] שהתחלתו "בעשרה מאמרות נברא העולם", שיהודי ע"י עבודתו פועל בעולם שניכר בו שנברא בעשרה מאמרות, כולל גם "בראשית"⁸⁹ ש"נמי מאמר הוא"⁹⁰.

77) טושו"ע יו"ד ר"ס רמט.

78) סוס"י. וראה גם אגה"ת פ"ג.

79) איוב ב, ד.

80) ראה תדבאר רפי"ח. יל"ש איכה רמז תתרלד.

81) שיחת ש"פ דברים שנה זו.

82) הל' ת"ת לאדה"ז פ"ב ה"ב.

83) אבות פ"ה מ"ב.

84) ראה לקו"ש ח"ג ע' 118-19. וראה שער

הגלגולים הקדמה יו. לקוטי מהרח"ו שבסוף שער

מאמרי חז"ל להאריז"ל.

85) ב"ר פ"א, ד.

86) ראה ב"ר שם. תדבאר פי"ד. וראה סה"מ

תרל"ה ח"ב ס"ע שנו"ז. וש"נ.

87) ראה מגילה יט, ב. ירושלמי פאה פ"ב ה"ד. וראה

לקו"ש ח"ט ע' 252 הערות 20-21. וש"נ.

88) ויק"ר פ"ז, ג.

89) בראשית א, א.

90) ר"ה לב, א.

והיינו, שהאדם ע"י עבודתו מהפך את עניני ה"בראשית", שבכללותם קאי על המדידה והגבלה דעולם – ראשית הזמן והמקום, ועושה מהם "מאמר" מלשון שבח, ע"ד "את ה' האמרת"⁹¹, ש"אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם"⁹², ובאופן של שבח וחשיבות.

ועי"ז מגלים במדידה והגבלה דעולם (כמובא בהמשך הפרק ענינים שונים במספר עשרה – מדידה והגבלה) את בחי' "אחת" – אחת במקום ובזמן, בחי' יחידה, שזהו העבודה דלעשות לו ית' דירה בתחתונים. וע"י המאמר ד"בראשית" מגלים זאת גם בכל העשרה מאמרות, שבהם נברא העולם מאין ליש⁹³.

ומזה באים לפרק שישי, "שנו חכמים בלשון המשנה", שזהו ברייתא השנוי' בחוץ⁹⁴, המורה על הפעולה גם בחוץ. ועי"ז באים לסיום "יגדיל תורה ויאדיר"⁹⁵, כב' הפירושים בזה⁹⁶: "דרוש וקבל שכר"⁹⁷, ולימוד תינוקות של בית רבן, שאין בזה השגת גבול כי "יגדיל תורה ויאדיר"⁹⁸.

ט. ויהי רצון, שתיכף ומיד יבוא משיח צדקנו, ואז יהיו גבולות ארץ ישראל עד נהר פרת, שנקרא "הנהר הגדול"; דאע"פ שמארבעת הנהרות הנהר הגדול הוא פישון (למעלה ממדידה והגבלה), ונהר פרת הוא הרביעי, מכל מקום, כיון שפרת הוא הגבול של ארץ ישראל, נקרא גדול, וכהמשל שמביא רש"י⁹⁹ "קרב לגבי דהינא (משוח בשמן)¹⁰⁰ ואידהן".

ולהעיר מהדבר-פלא ברש"י, שמביא לשון תרגום ולא מפרשו; וכמדומה שבכל פירושו (על התורה) לא מצינו שמבאר מה הפירוש "דהינא", ובמילא אין זה מובן לה"בן חמש למקרא!"

והענין בעבודת האדם: החילוק שבין עבודת האבות לפני מתן תורה לעבודה לאחר מתן תורה, היא שעבודת האבות היתה בבחי' "ריח שמניך טובים", אבל "אנו שמן תורק שמן"¹⁰¹, היינו שעבודת ישראל בתורה ומצוות בזמן הזה היא בבחי' שמן, שתכונתו היא לפעפע בכל דבר¹⁰². וענין זה שייך גם לקטנים, כפי שרואים בפועל שכאשר הוא נוגע בשמן (בדבר שומן) הרי זה מפעפע ומתפשט בכלו, ועד כדי כך שגם נעשה כתם ("פלעק") בבגדיו מהשמן (אע"פ שהוא ילד חכם, וממילא אינו מאבד מה שנותנים

97) ל' חז"ל – סוטה מד, א. וש"נ. וראה חולין סו, ב.

98) רמב"ם הל' ת"ת פ"ב ה"ז.

99) דברים א, ז – ע"פ שבועות מז, ב.

100) פרש"י ד"ה קרב לגבי דהינא ואידהן – שבועות שם.

101) שה"ש א, ג. שהש"ר עה"פ (פ"א, ג א).

102) ראה חולין צו, סע"ב ואילך. טוש"ע י"ד

סק"ה ס"ה.

91) תבוא כו, יז וכפרש"י.

92) ברכות ו, א. חגיגה ג, סע"א.

93) ראה שעהיוה"א פ"א.

94) ראה מדרש שמואל לאבות רפ"ו.

95) ישעי' מב, כא. משנה סוף מכות.

96) ראה גם ברכת עיוהכ"פ לפני "כל נדרי" (לעיל

ח"א).

לר¹⁰³), והאמא מרימה קול צעקה ("מאכט אַ געוואַלד") על כך... אבל מסבירים לה, שהילד שקוע כל כך בלימוד התורה, באופן של "קרב לגבי דינא ואידהן" – שזה חודר ומפעפע בכל מציאותו, עד שאינו שם לבו לנקיות בגדיו וכו'.

וע"י העבודה באופן הנ"ל, נעשה בגד יפה (ולא מוכתם), וע"ד המשל הידוע בנוגע לשבת חזון מבגד יפה שמראין מרחוק¹⁰⁴ (ודובר פעם¹⁰⁵ אודות הפלא שבזה, דלכאורה המשל הי' צריך להיות מבית ולא מבגד).

י. ומנהר פרת ממשיכים "עד הים האחרון", כמ"ש בסיום פרשתנו, הנמצאת בספר החמישי שבתורה, בסמיכות לסיום כל התורה; כולל גם הפירוש (עה"פ "עד הים האחרון" שבפרשת ברכה¹⁰⁶) – "היום האחרון" (ועד"ז בהתחלת פרשת ראה שקורין במנחה – "ראה אנכי נותן לפניכם היום", ובריש פרשת נצבים "אתם נצבים היום"), שזהו סוף כל הזמנים, אבל לאידך הרי הוא כולל כל הזמנים. ועד"ז בנוגע ל"ים האחרון" כפשוטו, הרי זה נקודה אחת במקום שכוללת כל המקומות כולם.

[ואחרי סיום התורה מתחילים את התורה מחדש, ע"ד ובדוגמת "תורה חדשה", כולל גם "השמים החדשים והארץ החדשה"¹⁰⁷ (שהרי התחלת התורה היא "בראשית ברא אלקים את השמים ואת הארץ").]

ומזה נעשה "גאולת עולם"¹⁰⁸, דהיינו שהגאולה אינה מבטלת את הזמן והמקום, אלא שב"עולם" – מקום וזמן – נמשך ענין הגאולה. וזה מתבטא גם בזה שע"י שמכניסים את האות א' ("אלופו של עולם"¹⁰⁹) בתיבת "גולה", נעשים אותיות אלו עצמן חלק מתיבת "גאולה"¹¹⁰.

וע"י ההוספה בקביעות עתים לתורה, באים להמשך הגמרא⁶⁶ ש"הקב"ה עושה מחול לצדיקים... זה¹¹¹ קוינו... זה ה", ב' פעמים זה דלעתיד לבוא. ומזה באים לסיום מסכת תענית, שעושים סיום על כל עניני תעניות, שהרי לעתיד לבוא "יהפכו ימים אלו"¹¹² [וכידוע השקלא וטריא¹¹³ האם יתענו ביום הכיפורים¹¹⁴, ע"ד שלא התענו ביום הכיפורים בחנוכת הבית בזמן שלמה¹¹⁵].

110) ראה ויק"ר פל"ב, ח. לקו"ת בהעלותך לה, ג. ועוד. וראה בארוכה שיחות תנש"א: ש"פ אחר"ק (דברי משיח ח"ג ע' 227 ואילך); ש"פ אמור (שם ח"ד ע' 6 ואילך). ועוד.

111) ישע"י כה, ט.

112) רמב"ם סוף הל' תעניות.

113) ראה גם שיחת ש"פ קרח שנה זו.

114) ראה פדר"א פמ"ו וברד"ל שם אות מח.

115) ראה מו"ק ט, א.

103) ראה חגיגה ד, רע"א.

104) אוה"ת נ"ך (כרך ב) ע' א'צו בשוה"ג.

105) לקו"ש חכ"ט ע' 19 ואילך.

106) לד, ב ובפרש"י.

107) ישע"י טו, כב.

108) ל' הכתוב – בהר כה, לב.

109) ראה סמ"ק – הובא בב"י או"ח סימן סא (ד"ה כתב בסמ"ק). שו"ע (ודאדה"ז) או"ח שם סעיף ו. וראה לקו"ת תוריע כג, ג. ועוד. וראה ברכות יג, ב.

ועד שבקרוב ממש זוכים ללמוד תורת בעל ההילולא ונשיא דורנו. ובפרט שנשיא דורנו הכריז "עמדו הכן כולכם"¹¹⁶, וכבר נגמרה עבודת ישראל ונשאר רק לצחצח הכפתורים¹¹⁷, ו"לאלתר לתשובה לאלתר לגאולה"¹¹⁸ – לאלתר ממש. [אחרי שיחה זו ניגנו ניגון שמחה].

— שיחה ג' —

יא. יום ההילולא הוא כ' מנחם-אב, השייך לבחי' כתר – כידוע¹¹⁹ ש"עשרים" בגימטריא "כתר" וכ' הוא ר"ת כתר. וכידוע¹²⁰ שכתר [בדרגא זו שבכתר] אינו ספירה בפני עצמה, אלא ענינו שממנו נמשכים ומשתלשלים כל הספירות עד למטה; והוא פועל בהן באופן כזה שניכר בהן שמקורן הוא בכתר, עד שבכל אחת מהן יש בחי' הכתר שבספירה זו.

ובעבודת האדם: ענין המלכות תלוי בכתר מלכות, שע"ז נעשה "מלך ביפיו תחזינה עיניך"¹²¹. וכן הוא בכל אחד מישראל, וכהמשל המובא במדרש¹²² על בני המדינה שנתנו למלכם שלשה כתרים, ואחד שם בראשו ושנים נתן בראש בניו – כנגד "נעשה ונשמע"¹²³, ובאופן שה"נעשה" חודר בה"נשמע", רוחניות וגשמיות יחד.

ומפשטות לשון המדרש מובן, שהכתרים שיש למלך הם ע"י עבודת בניו, וגם שכל שלשת הכתרים שוים, שהרי בשעה שניתנו הכתרים למלך – ניתנו שלשתם בבת אחת, ורק אח"כ נתן המלך שנים מתוך השלשה בראש בניו.

והיינו, שע"י עבודת ישראל בלימוד התורה וקיום המצוות ובכל עניני יהדות, הם עושים ("זיי מאכן אויף") ענין הכתר למעלה, ולא עוד, אלא – ג' כתרים (כמו שהי' ע"י אמירת "נעשה ונשמע" של ישראל בעת מתן תורה, הכוללים כל נשמות ישראל במשך כל הדורות¹²⁴), ועד שהמלך נתן בראשו כתר אחת ושנים בראש בניו, שבני ישראל נעשים מלכים ובעלי הבית על כל העולם.

(120) ראה לקו"ת בחוקתי מו, ג. ובכ"מ.

(121) ישע"י לג, יז.

(122) ויק"ר פכ"ד, ח.

(123) משפטים כד, ז.

(124) פדר"א פמ"א. שמו"ר פכ"ח, ו. תנחומא פקודי

ג. נצבים ג. זהר ח"א צא, ב. ח"ב פג, ב. תקו"ז תמ"ט

(פו, א).

(116) אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ד ריש ע' רעט. "היום יום" טו טבת.

(117) ראה שיחת שמח"ת תרפ"ט.

(118) קול קורא ב"הקריאה והקדושה" תש"א-ג

(אגרות-קודש אדמו"ר מהוריי"צ ח"ה ע' שסא ואילך.

שעזו ואילך. תח ואילך. ח"ו ע' תל ואילך).

(119) ראה לקו"ת שה"ש לה, ג. ספר הערכים – חב"ד

מערכת אותיות אות כ' (ע' סט ואילך). וש"נ.

ועד שבכחם להביא את הגאולה, גאולה גשמית ורוחנית גם יחד (כידוע הסיפור¹²⁵ עם אדמו"ר הצ"צ ואדמו"ר מהר"ש שצריכים את הגאולה כפשוטה, השייך לפשיטות העצמות).

ובזה גופא ישנם חילוקי אופנים: יש כפי שהמלך נמצא בעיר, ויש כפי שהמלך נמצא בשדה, וכמו בחודש אלול שאז המלך יוצא לשדה לאנשי השדה ומקבל את כולם בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם⁶³ – כי דוקא בשדה הוא מקום עבודת בני ישראל (שעושים הג' כתרים למלך), ועד שהקב"ה הוא כביכול בבחי' "שדה נעבד"¹²⁶ – משועבד לבני ישראל (כביכול) מפני עבודתם, ולכן הוא מראה להם שם פנים שוחקות כו'.

וזהו גם מה שנאמר "ויצא יצחק לשוח בשדה"¹²⁷ (שמה למדים שיצחק אבינו תיקן תפילת מנחה¹²⁸), ושם נעשה השידוך דיצחק ורבקה – ענין כללי, יחוד מ"ה ובין, ע"י אליעזר שהקנה לו את כל הנכסים, ומהם יצאו כל עם ישראל [וכפי שמבאר אדמו"ר הזקן בלקו"ת¹²⁹, ובארוכה באוה"ת להצ"צ¹³⁰, ששנה זו היא מאתיים שנה להולדתו¹³¹ – נוסף על מעלת השנה מצד השלימות דארבעים שנה, ש"נתן ה' לכם לב לדעת ועיניי לראות ואזניים לשמוע"¹³², כמדובר כמה פעמים בארוכה¹³³]. והעבודה בעולם הזה היא להפוך את ה"שדה" ל"רשות היחיד" ל"יחידו של עולם"¹³⁴.

יב. ולכן, כאן המקום להזכיר, שמכיון שנמצאים כאן ילדים שבאו ממחנה קיץ ("קעמפ") הנמצא בשדה דוקא (שהרי ישנם גם מחנות קיץ הנמצאים בעיר), שדוקא ע"י עבודתם של תינוקות של בית רבן נעשה עילוי גדול, ובאו לכאן בלבושים מיוחדים המורה על שייכותם למחנה קיץ זה, ועד ש"כל רואיהם כי הם זרע ברך ה"¹³⁵, בני אברהם יצחק ויעקב,

– שכולם יאמרו "לחיים" (ביחד עם המבוגרים שבהם), ובודאי יענו להם שאר הנוכחים בקהל (אנשים נשים וטף) "לחיים ולכרחה", ו"לחיים טובים ולשלום"¹³⁶. ואח"כ ינגנו ניגון שמחה (ששמחה פורץ גדר¹³⁷), ומה טוב – ניגון דהקפות, ובפרט שזה קשור עם בעל ההילולא, וכל הציבור יסייע להם.

השנה ע' תכא). סה"ש תשמ"ט ח"ב ע' 712. ובכ"מ.
 (132) תבוא כט, ג. ע"ז ה, ב.
 (133) ראה בארוכה סה"ש תשמ"ט ח"א ע' 200 ואילך. ובכ"מ.
 (134) ל' חז"ל – ב"ר פכ"א, ה. ובכ"מ. וראה תניא ספלי"ג. לקו"ת פי' ראה ל, א. ובכ"מ.
 (135) ישע"י סא, ט.
 (136) ראה "היום יום" כט אדר א.
 (137) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. וש"נ.

(125) ראה לקו"ש ח"ו ע' 80 הערה 70. ח"ח ס"ע 490-1. ובכ"מ. וראה סה"ש תורת שלום ע' 237.
 אגרות-קודש אדמו"ר מהור"צ ח"א ע' תפה. ח"ב ס"ע שכב.
 (126) קהלה ה, ח.
 (127) חיי שרה כד, סג.
 (128) ברכות כו, ב.
 (129) ברכה צו, ג"ד.
 (130) חיי שרה קכו, ב ואילך.
 (131) ראה ד"ה תקעו דער"ה תשמ"ט (סה"מ ראש

ועי"ז זוכים להקפה העשירית – "העשירי יהי' קודש"¹³⁸, כביאת משיח צדקנו (משא"כ בזמן הזה שישנם רק שבע הקפות; ולהעיר שלמנהג חב"ד עורכים ההקפות שלוש פעמים: בליל שמיני עצרת, בליל שמחת תורה וביום שמחת תורה¹³⁹), ע"ד שאר הענינים שלעתיד לבוא יהיו במספר עשר דוקא¹⁴⁰, כולל השלימות דכל עם ישראל כאשר הם בבחי' "אתם נצבים היום כולכם"¹⁴¹ – כל עשרת הדרגות שבהם, ובהתאם לפרשה ד"ראה אנכי נותן לפניכם": "אנכי" ר"ת "אנא נפשי כתבית יהבית", "נותן" – "כל הנותן בעין יפה הוא נותן"¹⁴², לפניכם – לפנימיותכם¹⁴³.

ובמיוחד שתינוקות של בית רבן קשורים עם משיח צדקנו, ש"אל תגעו במשיח¹⁴⁴ – אלו תינוקות של בית רבן"¹⁴⁵, ועל ידם יבוא משיח, ואז הם יאמרו "לחיים" למשיח צדקנו!

ובפרט שהילדים מקבלים על עצמם החלטות טובות להוסיף בעבודתם במחנה הקיץ, בלימוד התורה ובקיום המצוות בהידור. ואח"כ, כשהילדים חוזרים לביתם אחרי ימי הקיץ, הרי הם משפיעים על ההורים שלהם, ועל כל הבית שלהם, ויזכו ההורים והמחנכים שלהם לגדלם לתורה לחופה ולמעשים טובים, ויראו מהם ומשאר ילדיהם רוב נחת, ונחת חסידי, לאורך ימים ושנים טובות.

ובמיוחד שמגיע להם "ישר כח", שהודות להם נמצאים הילדים במחנה קיץ על טהרת הקודש, ועל אשר חינוכו אותם בדרך זו, עד ביאת משיח צדקנו, שאז יהי' גילוי "כי נער ישראל ואוהבהו"¹⁴⁶, בגאולה האמיתית והשלימה, במהרה בימינו ממש.

[אח"כ אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א: יש מי שיתן להם "לחיים"? שהם יאמרו "לחיים"! הילדים אמרו "לחיים", וניגנו את ניגון ההקפות להרלוי"צ ז"ל. אח"כ הכריזו וניגנו "יחי אדוננו מורנו ורבינו", ואח"כ ניגנו "ופרצת"].

— שיחה ד' —

יג. כרגיל להזכיר על ענין שהזמן גרמא, ומכיוון שבאים מט"ו באב – הרי זה הזמן לעורר עוד הפעם אודות קביעות עיתים נוספים בתורה, כמאחז"ל "מכאן ואילך דיוסיף יוסיף", ע"י אנשים נשים וטף.

141 (ר"פ נצבים (כט, ט).
142 (ראה ב"ב נג, א. סה, א. עא, סע"א. רמב"ם הל' מכירה פכ"ה ה"ד. הל' זכי' ומתנה פי"א הכ"ב.
143 (ראה לקו"ת פ' ראה יח, סע"ד.
144 (תהלים קה, טו. דברי הימים-א טז, כב.
145 (שבת קיט, ב.
146 (הושע יא, א.

138 ל' הכתוב – בחוקתי כז, לב. וראה בכורות נח, ב. זח"ב רעא, א. בחיי ר"פ תרומה.
139 ספר המנהגים – חב"ד ע' 68.
140 ראה מכילתא בשלח טו, א (שירה העשירית). רמב"ם הל' פרה אדומה פ"ד ה"ג (פרה העשירית). במדב"ר פ"ב, יא (מנין העשירי). ערכין יג, ב (כינור של עשרה נימין).

ובפשטות – להוסיף בשיעורי תורה ברכים (בשלשה, ומה טוב) בעשרה מישראל, "עשרה שיושבים ועוסקים בתורה"¹⁴⁷.

וכן אח"כ כשחוזר לביתו, צריך כל אחד לקיים זאת עם בני ביתו, עכ"פ באופן של "שנים שיושבים ועוסקים בתורה"¹⁴⁷, ע"י שלומד עם בנו, או עם אשתו ("די בעה"ב/סטע") – בהלכות וענינים השייכים אלי', או אדרבה – שהיא לומדת איתו, וכהמנהג בזמננו זה שלפעמים בכחה של האשה להסביר את הענין אל בעלה, שהרי ישנן נשים צדקניות ולמדניות [וכנראה גם בדורנו – השיעורי-תורה וכינוסים ברכים אצל נשי ישראל]. ועי"ז כל הנהגת הבית היא כדבעי, כיון שזה תלוי בעיקר ב"עקרת הבית", ועד"ז חינוך הילדים בבית.

וכמובן שגם נשים צריכות ללמוד תורה, וכפי שמצינו במצות "הקהל" שגם הנשים חייבות לשמוע דברי התורה¹⁴⁸, ועד"ז עוד לפני זה – בשעת מתן תורה היו גם הנשים, ואדרבה – הקדים משה את הנשים להאנשים, "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל"¹⁴⁹. וכמסופר בדברי ימי ישראל, שהיו נשים צדקניות וחכמניות¹⁵⁰, כמו בנותיו של רש"י (שיש אומרים¹⁵¹ ש"לא היו לו בנים כי אם בנות"¹⁵²), והן למדו איתו תורה, וכתבו את זה וכו'.

וזהו גם הקשר ל"אמונה" (שמו של מחנה הקיץ לבנות, תינוקות של בית רבן), שהרי גם נשים חייבות במצות האמונה, שהיא היסוד לכל המצוות, ואדרבה – מובא בספרים¹⁵³ ש"אמת ואמונה" זהו אותו התוכן, רק ש"אמת" הוא בלשון זכר ו"אמונה" בלשון נקבה – שמזה מובן שבנשים חזקה האמונה יותר מבאנשים.

ואף שהסדר בתפילה הוא "אמת ואמונה", הרי לפעמים מקדימים ענין האמונה¹⁵⁴, ואדרבה – אמונה היא עיקר גדול, שעל זה נאמר¹⁵⁵ "צדיק באמונתו יחיי". וכידוע¹⁵⁶ שחסידי פולין מפרשים זה "אל תקרי יְחִי אלא יְחִי" –

(כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך ואמר:) אבל חב"ד טוענת שכל אחד צריך לחזק את האמונה שלו בעבודתו עם עצמו, ויחד עם זה – ללמד גם את כל העולם כולו; ובמיוחד שזהו מהוה הכנה לזמן דלעתיד לבוא, שהקב"ה מלמד תורה את כל העם כולו, וממילא מובן שההכנה לזה צריכה להיות באותו ענין – ללמד תורה את כל העם כולו.

(152) ל' הכתוב – פינחס כו, לג.

(153) ראה זה"ג קצח, ב. לקו"ת ואתחנן ה, רע"ג.

(154) ראה לקו"ת פרשתנו יז, א.

(155) חבוקק ב, ד. מכות כד, א.

(156) ראה לקו"ד ח"א קמא, ב. סה"ש תש"ד ע' 133.

לקו"ש ח"ב ס"ע 500. ובכ"מ.

(147) אבות פ"ג מ"ו.

(148) רמב"ם הל' חגיגה פ"ג ה"א-ב.

(149) יתרו יט, ג. מכילתא ופרש"י עה"פ. שמור"ד

פכ"ח, ב.

(150) ראה שיחת ש"פ אמור שנה זו. וש"נ.

(151) ראה סדה"ד בערכו (ד"א תתס"ה).

יד. כל זה קשור במיוחד בעמדנו בתוך ה"שבעה" וה"שלושים" [שאז נשמתו עוד קשורה לגופו בנוגע לכו"כ ענינים, כנראה מכמה הנהגות בימים אלו (כמו ביקור על הציון וכו') (כמ"ש בספרים¹⁵⁷) של זה שכ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו מינה אותו להתעסק בהפצת המעיינות חוצה, ובמיוחד בשטח החינוך של תינוקות של בית רבן.

ובפרט ששמו הוא "יעקב יהודה", יהודה הוא עיקר השבטים וכולל כולם¹⁵⁸ (כמ"ש אחרי לידתו "ותעמוד מלדת"¹⁵⁹), כולל שבט אשר המורה על ענין התענוג¹⁶⁰; ועד"ז יעקב הוא בחר שבאבות¹⁶¹, ועד שהוא כולל את כל עם ישראל¹⁶².

ויהי רצון, שלא נצטרך לדבר עוד על דברים שהם היפך הנחת-רוח, דברים המצערם, אלא רק בענינים טובים – בנוגע להוספה בלימוד התורה וקיום המצוות.

ועוד ועיקר – שלא יצטרכו עוד לענין של "אחכה לו"¹⁶³, כי זוכים מיד לתחיית המתים, ו"הקיצו ורננו שוכני עפר" – בתוך ה"שלושים", ואז "מראה באצבעו ואומר זה"¹⁶⁴ – הנה ("אָט איז") יעקב יהודה, והנה יהודה הראשון, והנה יעקב אבינו, ביחד עם כל הנשיאים ובעל ההילולא וכל בני ישראל שבכל הדורות; והנה נשיא דורנו, עם כל החסידים שלו, ובמיוחד אלו שהוא בחר וקבע שיעסקו בהפצת התורה בכלל, ובמיוחד הפצת התורה לילדי ישראל, בנים ובנות ("אינגלעך און מיידלעך").

טו. ובהמשך לזה, יעלו מלמטה למעלה אלו שהכינו קנקני משקה "המשמח"¹⁶⁵, ויכריזו ויודיעו במה המדובר, ומהם יראו וכן יעשו.

ובניהם בודאי ישנם גם ענינים הקשורים לשיעורים בתורה וכו'.

ויהי רצון, והוא העיקר, שכל זה ימהר עוד יותר את ביאת הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, תיכף ומיד ממש.

[אחרי חלוקת המשקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל, ועמד מלוא קומתו ורקד על מקומו בשמחה רבה. אח"כ הורה לש"ץ שי' לנגן "יהי רצון". שיבנה ביהמ"ק". אח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאָוואָ". אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

.[התוועדות הסתיימה בשעה 4:18].

162) אגה"ק סימן ז (קיא, סע"א).
163) נוסח "אני מאמין" הנדפס בסידורים – ע"פ עיקר הי"ב מי"ג העיקרים (פיה"מ להרמב"ם סנהדרין הקדמה לפרק חלק).
164) ראה תענית בסופה. שמו"ר פכ"ג, יד.
165) ס' שופטים ט, יג.

157) ראה סה"מ תרנ"ט ס"ע כ. וש"נ.
158) ראה אסתר פתיחתא י.
159) ויצא כט, לה.
160) ראה ויחי מט, כ ובפרש"י.
161) ראה ב"ר פע"ו, א. זח"א קיט, ב. קמו, ב. שער הפוסקים תולדות כז, כה.

יומן

זה שמתפללים בלחש), ואח"כ סימן כשמניף ידו הימנית הק' פ"א על העמוד - שיתפללו בקול.

את המזמור "לכו נרננה" סיים מהפסוק "ארבעים שנה וגו'". את המזמור "שירו לה'" סיים מהתיבות "ירעם הים ומלואו". את המזמור "ה' מלך תגל הארץ" סיים מהתיבות "מאוד נעלית על כל אלקים". את המזמור "מזמור שירו לה'" סיים מהתיבות "יחד הרים ירננו". את המזמור "ה' מלך ירגזו עמים" סיים מהפסוק "רוממו וגו'", ובתיבות "כי קדוש ה' אלקינו" סיים בהרימו את קולו הק'! - כמסיים ענין שלם (וכנהוג בבתי כנסיות של אנ"ש). את המזמור "מזמור לדוד" סיים מהפסוק "וירקידם", והמשיך בקול עד "את עמו בשלום"!

את פיוט "לכה דודי" התפלל בנעימות מיוחדת (כבשנים קדמוניות). אחרי כל קטע חיכה לקהל (בשונה מכ"ב שבט, ומשנים שלפני זה כשהתפלל בשבת לפני העמוד) - ובפרט לילדי מחנה "גן ישראל" שהתפללו בקול רם - ואח"כ חזר על הקטע, וכנ"ל - מתוך נעימות מיוחדת באומרו כל תיבה באיטיות.

ב"בואי בשלום" הסתובב כרגיל משמאל לימין כשאוחז את הסידור בידיו הק'. אחרי שהסתובב בחזרה, סיים את הפיוט "לכה דודי" כשבתיבות "פני שבת נקבלה" הרים קולו הק' בטון גבוה, כמסיים את הפיוט.

"מזמור שיר ליום השבת" סיים מהפסוק "עוד ינבון בשיבה", ואח"כ התחיל "ה' מלך" וסיים מהפסוק "מקולות מים".

• ליל שבת קודש •

לקראת השבת הגיעו הרבה אורחים מערי השדה, וביניהם כו"כ שלוחים מארצות הברית וקנדה, וכן מעבר לים כולל אה"ק ואירופה. בעיקר בלטו כל הילדים ממחנה "גן ישראל" שב"קרית גן ישראל" פארקסוויל ניו יורק, שהגיעו ביחד עם כל המדריכים וכו' לשהות בבית חיינו ביום הש"ק כ' מנחם אב, כרגיל בכל שנה בקביעות כזו.

לעת הדלקת הנרות הי' ביהכ"נ מלא מפה אל פה, ובעיקר מסביב לארון הקודש. ילדי מחנה "גן ישראל" - לבושים בלבוש המחנה (על החולצות הי' מודפס: "ארבעים שנה - לב לדעת" ושם המחנה) וכובע מיוחד (בצבעי ירוק ולבן)¹ - עמדו בצד מזרחית דרומית מאחורי בימתו של כ"ק אדמו"ר שליט"א. על הבימה עמדו כמה זקנים וכו' מאנ"ש, וכן עוד כמה ילדים.

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לקבלת שבת בשעה 8:40, וניגש לעמוד הש"ץ, כאשר הילדים מנגנים את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל.

כ"ק אדמו"ר שליט"א לא עודד את השירה, אלא ניגש ישר לעמוד ופתח ב"לכו נרננה" בניגון שבת. [בכללות - בליל שבת התפלל בניגון של שבת (בהדגשה יתירה מבכ"ב שבט) ובקול רם, ולקמן יבואו אי-אלו דיוקים].

אחרי שהתחיל "לכו נרננה", הביט לימינו ולשמאלו בתמי' (על

(1) וראה לקמן בהתוועדות (שיחה ג').

(2) ע"פ א' היומנים הי' זה אחרי שסיים את המזמור השני.

כן נקוה" - הביט בסידור, וכשהילדים התחילו לנגן "ועל כן נקוה" - התחיל ג"כ, והמשיך לומר ביחד איתם עד הסוף. כמו"כ עודד בידו הימנית ב"אל תירא" ו"אך צדיקים", ואחרי שסיימו "ישבו ישרים את פניך" - המשיך לעודד על הסטנדר, וניגנו "כי אלקים יושע ציון".

אח"כ אמר את כל המשניות מתוך הדרך. בסיום קדיש דרבנן, לפני שפסע חזרה, נשאר לעמוד והסתובב מאחוריו לשמאלו, הביט לכמה רגעים על ילדי שארף ושפירא שיחיו, ואח"כ חזר למקומו.

אחרי התפילה הכריזו הילדים (והקהל אחריה) "יחי אדוננו מורנו ורבינו" ג"פ, ואח"כ הכריז הגבאי ר' זאב יחזקאל הכהן שי' כ"ץ.

בצאתו מביהכ"נ, ניגנו הילדים את ניגון ההקפות להרלוי"צ³, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' בחוזק לכל הכיוונים, ובמיוחד לעבר הילדים.

אחרי התפילה לימד ר' י.כ. את הקונטרס החדש שזכינו וזה עתה יצא לאור לכבוד כ' מנחם אב, ואח"כ התקיים השיעור השבועי באוה"ת כפי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א בתחילת השנה.

• יום שבת קודש פרשת עקב,
כ' מנחם-אב – "לוי" (מ"ו)
שנה להסתלקות הרלוי"צ ז"ל,
אביו של – יבלחט"א – כ"ק
אדמו"ר שליט"א

כ"ק אדמו"ר שליט"א נכנס לתפילת שחרית בשעה 10:05, וניגש ישר לעמוד

(3) ע"פ א' היומנים ניגנו "יחי אדוננו מורנו ורבינו".

בקדישים שבכל התפילות ניגנו הילדים "אמן" ו"אמן יהא שמיה רבה", וכ"ק אדמו"ר שליט"א חיכה בכל פעם עד שסיימו לנגן ואח"כ המשיך. את כל הקדישים (בתפילה זו) אמר בנוסח התפילה דשבת, חוץ מקדיש דרבנן בסיום התפילה (שהי' דומה לניגון שבת). הקטע "כגוונא" סיים מהתיבות "ולית שולטנא אחרא בכולהו עלמין".

מעריב הי' פחות בנגינה מ"קבלת שבת". ב"שמע ישראל" ניגנו הילדים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו השמאלית הק' על העמוד כמה פעמים, ואח"כ בידו הימנית הק' (לצד הילדים) - עד "ובשעריך".

אחרי תפילת העמידה, כשהתחיל לפסוע את ג' הפסיעות בחזרה (עוד לפני שחזר למקומו), התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א בקול רם "ויכולו השמים". כשסיים הקהל לומר, סיים בקול מ"וישבות גו".

כשהתחיל ברכת מעין שבע לא כרע (כבליל ש"ק כ"ב שבט שנה זו). ב"אלקינו ואלקי אבותינו" ניגן המילים "והנחילנו כו" במנגינה של "שבענו מטובך" (ולא ככ"ב שבת).

אחרי ברכת "מקדש השבת", דפדף למקום הקדיש-שלם במשך כמה רגעים. לפני אמירת "תתקבל" עצר לרגע קט, ואח"כ המשיך. אחרי שסיים את הקדיש, כשהתחיל לפסוע בחזרה, התחיל בקול רם: "מזמור לדוד", וסיים את המזמור מ"כוסי רוי".

בתפילת "עלינו" ניגנו הילדים, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הימנית הק', וכמה פעמים בידו השמאלית הק'. כשסיים "עלינו", לפני שהתחיל "ועל

הש"ץ. והודאות", ו"הכל יודוך" סיים בקול מ"אין ערוך לך".

ב"א-ל אדון" אמר כרגיל את הקטעים אחד אחרי השני, ועצר מעט מאוד אחרי כל קטע.

לפני קריאת שמע לקח את ב' הציציות הקדמיות והחזיקם כמו ב"ברוך שאמר", ואח"כ לקח את ב' הכנפות מאחור, שמאל וימין.

אחרי קריאת שמע, ב"ויציב ונכון", אמר: "לעד ולעולמי עולמים", ואז נישק הציציות (ולא נשקן אחרי אמירת תיבת "לעד" כרגיל).

בקדושת שחרית, התחיל לומר בקול רם מתחילת כל קטע ("קדוש" ו"ברוך"). את "ממקומך" אמר לאט ובהטעמה. אחרי "מתי" הפסיק מעט. אמר פעמיים את תיבת "ועינינו". בתיבות "כדבר האמור בשירי עוזך" הפסיק לרגע קט, וכן לאחר שאמר "על ידי דוד" הפסיק לרגע קט ונשקן קולו הק' מעט בכי, ואח"כ סיים "משיח צדקך".

ב"אלקיני ואלקי אבותינו רצה נא כו" אמר "והנחילנו" בניגון כמו של כ"ב שבט (ולא כאתמול בלילה).

ב"מודים" המתין לילדי מחנה גן ישראל" שניגנו מודים דרבנן (אך לא עודד), ואח"כ התחיל בקול מהתיבות "אלקיני ואלקי אבותינו", ובמקום התיבות "לעולם ועד" המשיך: "שיר ושבחה", והפסיק לרגע קט, והמשיך: "צור חיינו".

בברכת כהנים הטוה ראשו הק' בסדר דלקמן (שלא כרגיל): "יברכך" לימין,

את התפילה התחיל בקול מ"וכן שני כתובים", והמשיך לומר "יהי רצון . . בתורתך" (לא ניגן), ואח"כ אמר קדיש דרבנן. בסיום הקדיש, לפני שפסע חזרה, הסתובב לאחוריו והביט למשך זמן על ילדי שארף והילד שפירא שיחיו, ואח"כ חזר למקומו.

עד "ברוך שאמר" ה' הניגון פשוט (דומה לימות החול). בסיום מזמור "יושב בסתר" אמר: "אורך ימים אשביעהו ואראהו (וחזר שוב ואמר) ואראהו בשועתי".

לפני "האדרת והאמונה" סידר טליתו ואת הגארטל באופן מיוחד.

אחרי שסיים "כי לעולם חסדו", התחיל לומר בקול "האדרת והאמונה", ואח"כ התחילו ילדי מחנה "גן ישראל" לנגן, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הימנית הק' על הסטנדר, וגם אחרי שסיימו לנגן את המילים המשיך לעודד בידו כמה פעמים בחוזק [ולהעיר שזה זמן (רב) שלא ניגנו "האדרת והאמונה" בתפילות שבת ויו"ט במנין כ"ק אדמו"ר שליט"א].

אח"כ התחיל לומר "ברוך שאמר והי' העולם ברוך הוא", והמשיך בלחש (שלא כרגיל שאומר בקול עד "ברוך אתה ה'"), וסיים מ"מלך משובח".

ב"אז ישיר", סיים בקול מ"כי לה' המלוכה גו".

ב"נשמת" סיים בקול מ"נהללך ונשבחך", והמשיך בקול עד "שוכן עד מרום וקדוש שמו".

ובמקהלות" סיים בקול מ"על כל דברי", "ישתבח" סיים בקול מ"ברכות

(4) ע"פ א' היומנים הפסיק אחרי תיבות "על ידי", ואח"כ סיים "דוד משיח צדקך".

אבל זה לא נפתח, והביט על מקום מדף השני שמתחתיו (למטה יותר) - אבל לא הי' שם, ולפועל אחז את החומש בידיו הק' (רוב הזמן - כשידו השמאלית תחת החומש באמצע וידו הימנית על החומש).

[בין העולים לתורה היו: ר' שמואל דוד הלוי שי' רייטשיק; החתן הת' לוי ואביו ר' א.י. ש"ט; הריל"ג; הרב חיים מאיר שי' בוקיעט מ"ועד הרבנים הכללי"; ר' חיים יצחק ("הערי") שי' שפיגל].

מיד אחרי הברכה שלפני התחלת "שביעי", סגר כ"ק אדמו"ר שליט"א את החומש ולקח את הסידור ופתחו למקום "סדר קריאת התורה", הביט בו לכמה רגעים תוך כדי שמביט בדף ההפטרטה שהי' מונח שם, סגר את הסידור וקם ממקומו⁵, ניגש ביחד עם הסידור לבימת הקריאה ואמר קדיש מתוך הסידור תוך כדי שמניח ידו השמאלית הק' עליו, ואת ידו הימנית הק' העביר מע"ג השמאלית והחזיק בשתי אצבעותי' בא' מה"עצי חיים" של הס"ת.

לפני "מפטיר" סידר את טליתו ואת הגאָרטל (כמו לפני "האדרת והאמונה"). אמירת ההפטרטה היתה בקול רם (יחסית).

אחרי "מפטיר" נשאר לומר "יקום פורקן" מעל בימת הקריאה, ולאמירת "אשרי" חזר לעמוד כשמחזיק את הסידור פתוח בידיו הק'. ב"הללו", כשעבר הס"ת לידו, נשקה בכנף הימין של הטלית.

"ה" לאמצע, "וישמרך" לימין ולאמצע; "יאר" לשמאל, "ה" לאמצע, "פניו" לשמאל ולאמצע, "אליך" לאמצע, "ויחונך" לשמאל ולאמצע; "ישא" עד הסוף - לאמצע (אבל הגבי' ראשו הק' בכל תיבה).

ב"שיר של יום", סיים את המזמור בפסוק "להגיד כי ישר ה' גו", ואח"כ התחיל "הושיענו", ואמר את כל הקטע בקול רם.

הריב"ק פתח את ארון הקודש, ומסר לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הס"ת הקטן שנכתב לע"נ הרבנית הצדקנית ע"ה. לפני כן, בעת אמירת "ברוך שמי", ניגנו הילדים "אנא עבדא", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הימנית הק'.

כשאמר "שמע ישראל", הביט כ"ק אדמו"ר שליט"א בסידור ואז הסתובב לעבר הקהל, כשפניו הק' למערב (קצת נוטה לצפון), ומראה פניו הי' מיוחד. כשאמר "אחד אלקינו" הביט שוב בסידור ואח"כ הסתובב חזרה לקהל, וגם כאן היו פניו הק' נלהבות במיוחד. אח"כ הסתובב חזרה לסידור והטה את הס"ת לצד ימין ביותר, הביט בסידור לרגע, ואז אמר "גדלו" כשפניו לעבר ארון הקודש, תוך שמגבי' קצת את הס"ת לעבר הארון.

בסיום אמירת "גדלו" הביט על הקהל שמשמאלו, ואח"כ הסתובב לימינו ומשם (פנה בסיבוב שלם ו)הלך עם הס"ת לימין הבימה מסביב. לפני שהניח את הס"ת על הבימה, הניח את ידו הימנית עלי' לרגע, ואח"כ חזר למקומו.

בהגיעו חזרה לעמוד, סגר את הסידור ולקח את החומש, התיישב על ססאו ואחז במדף העליון של העמוד -

(5) ע"פ א' היומנים, ב"חמישי" הוריד את הסידור מהסטנדר ופתחו, הביט בקדיש והחזיר לסטנדר, וב"שביעי" קם וכו'.

אח"כ אמר קדיש מתוך דף מצולם הנמצא בעמוד הראשון של התהלים.

אחרי הקדישים הכריזו הילדים "יחי אדוננו מורנו ורבינו" ג"פ, ואחרי הכרזת הגבאי - יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ בשעה 12:00 לערך כשמעודד בידו הק' לכיוון הילדים את שירת ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל.

בשעה 1:40 ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות, מלווה בשירת הילדים - ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל. אחרי שבירך בופה"ג המשיכו לנגן בניגון הנ"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' לכל הכיוונים, ובמיוחד לעבר ילדי מחנה "גן ישראל" שעמדו על הפירמידה לשמאלו, וכן ענה לקהל "לחיים".

מיד בתחילת השיחה הראשונה, כשהזכיר אודות אלו שזה עתה נסתלקו - שמיד יקומו בתחיית המתים, הביט לעבר ר' אברהם דוב ור' שלום דובער ("סידני") שיחיו העכט (כנראה בקשר לפטירת אחיהם ר' יעקב יהודה ע"ה בתחילת השבוע).

בשיחה זו דיבר הרבה אודות בעל ההילולא, תפקידו ברבנות ומסירת נפשו עבור הרבצת היהדות, וכן דיבר על זה שזהו "לוי" (מ"ו) שנים מיום ההסתלקות, והזכיר את זה ש"רבי" העיקרי שלו הי' כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע, ואח"כ הי' המשך מזה... כמו"כ הזכיר בר"ת של ה'תש"נ שהאות ה' מרמז על "היתה!" וסיים בענין ד"כתיבה וחתימה טובה".

אחרי השיחה ניגנו ילדי מחנה "גן ישראל" את הניגון "כרתי ברית לבחירי". בתחילה נתן כ"ק אדמו"ר שליט"א עוגה לילד הקטן מהאחים שארף שיחיו,

בקדושת "כתר", בקטע הראשון, אחרי התיבות "קבוצי מטה" אמר: "כולם קדושה", ועצר קצת, ואח"כ חזר ואמר: "יחד כולם כו".

כשהקהל ניגן "הוא אלקינו", עודד בידו הימנית הק', ואח"כ התחיל לומר בקול מהתיבות "שמע ישראל", והמשיך וניגן "הוא אלקינו" באיטיות. כשהגיע לתיבת "שנית" לא ניגן, אלא הפסיק מעט ואמר את התיבות "שנית בקרוב וישמיענו ברחמיו" בלי ניגון, ואח"כ ניגן את התיבות "לעיני כל חי" בניגון שונה, ואת תיבת "לאמר" המשיך בניגון הרגיל - בטון גבוה - עד הסוף.

בברכת כהנים הניד את ראשו הק' כרגיל בכל תפילה שמתפלל לפני התיבה. בסיום באמירת "וישם" הטה ראשו לימין, "לך" לשמאל, ו"שלו" לאמצע.

"בעלינו" ניגנו הילדים, ו(רק) ב"ועל כן נקוה" עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א בידו הק' הימנית. גם ב"אל תירא" עודד, אבל הפעם לא המשיך לעודד ולא שרו "כי אלקים גו".

את אמירת התהלים התחיל בקול מקאפיטל כ' (בתחילה הי' התהלים מונח על הסידור, ואח"כ סגר את הסידור והניחו הצידה), ואח"כ המשיך בשיעור היומי, כשכל קאפיטל מסיים באומרו את כל הפסוק האחרון בקול, ולפעמים קצת מפסוק שלפני האחרון, ומתחיל פסוק הראשון של קאפיטל הבא, ולפעמים אמר הפסוק כולו בקול.

(6) ע"פ א' היומנים אמר: "כולם יחד כולם קדושה כו".

(7) ע"פ א' היומנים אמר תיבת "בקרוב" בניגון, ו"וישמיענו ברחמיו לעיני כל חי" הי' בניגון שונה.

געוואָרפֿן") בידי הק', פשוט כפשוטו!¹⁰ לכל הצדדים (ולאחוריו) בחוזק רב ובתנועות גדולות ונמרצות למשך זמן רב - והקהל יצא מהכלים!

כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה לא' שישב מאחוריו שיאמר "לחיים" על כוס גדולה.

בשיחה השלישית דיבר אודות הילדים דמחנה "גן ישראל" שהגיעו לש"ק, הנמצאים בשדה, וקשר זאת עם הפסוק "ויצא יצחק לשוח בשדה", והזכיר שהם באו עם לבושים מיוחדים וכו'. בהמשך הורה שיאמרו "לחיים", וכמו"כ שינגנו ניגון שמחה - עאכו"כ ניגון הקפות הקשור עם בעל ההילולא, ובירכם שירוו מהם הרבה נחת חסידי, ומגיע להם "ישר כח", וכמו"כ להוריהם ומחנכיהם - שהודות להם נמצאים הילדים ב"קעמפ" על טהרת הקודש. בעת הברכה היו עיניו הק' עצומות למשך זמן.

אחרי ששתה מהכוס השתררה דממה לרגע, ואז פנה כ"ק אדמו"ר שליט"א לעבר ר' א.י. ש"ט (מנהל המחנה) - בהצביעו לעבר הילדים העומדים על הפירמידה, ואמר: "ס'איז דאָ ווער זאָל זיי געבן 'לחיים'? זאָלן זיי זאָגן 'לחיים'!", והצביע לעברם עוד פעם באצבעו הק'.

אחרי שהילדים אמרו "לחיים", התחילו לנגן את ניגון ההקפות לרלוי"צ ז"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניף לעברם בידו הק' בחוזק רב. בפעם הראשונה חזרו על התנועה הידועה 13 פעמים (כשבכל

אחרי שאמר "לחיים". אח"כ חייך לעבר ר' יהושע שי' נימוטין [שהי' א' מאלה שסייעו בשעתו להרלוי"צ ז"ל] שאמר "לחיים", ולקח חתיכת עוגה והושיט לעברו. בינתיים אחז כ"ק אדמו"ר שליט"א את חתיכת העוגה בידו, עד שהלה עלה על הבימה ולקחה. הלה אמר "לחיים", וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניף את ידו הימנית הק' לעברו בחוזק רב ובמהירות גדולה, וגם אחרי שהתיישב הביט לעברך משך זמן בחיוך מיוחד, ואמר לו "לחיים". אח"כ פנה לעבר הילדים שעמדו על הפירמידה, והניף לעברם את ידו הק' באופן מפליא.

בינתיים הביט לעבר האחים ר' אברהם דוב ור' שלום דובער העכט, והורה להם בתנועת ראשו הק' ובחיוך - שיאמרו "לחיים". אח"כ המשיך לעודד בידיו הק' בחוזק לכל הכיוונים, וכן מפעם לפעם ניגן ביחד עם הקהל.

בכלל בעת הניגונים בין השיחות עודד בתנועות ידו הק' בחוזק לעבר ר' משה שי' העכט שישב על בימת ההתוועדות מאחורי כ"ק אדמו"ר שליט"א (לימינו), וכן ליהודי א' שישב מאחורי כ"ק אדמו"ר שליט"א (משמאלו).

בשיחה השני' דיבר הרבה אודות ההוראה מט"ו באב - הוספה בלימוד התורה, ובמילא הוספה והתחזקות בשיעורים, בהשתתפות שלשה לכל הפחות, ובעיקר ע"י עשרה.

אחרי השיחה ניגנו ניגון שמחה, וגם כאן הי' מאוד מאוד שמח, כאשר כ"ק אדמו"ר שליט"א "זרק עצמו" ("האָט זיך

10) בא' היומנים התיאור: באמצע הניף בזרוע דיד ימין ישר, לעבר הקהל, כ"זורק" את ידו במהירות רבה.

11) = "יש מי שיתן להם 'לחיים'? שהם יאמרו 'לחיים!'".

9) ע"פ א' היומנים סימן לו לומר "לחיים".

ובינתיים שמה כ"ק אדמו"ר שליט"א מהכוס. אח"כ מזג מכל קנקן לגביע ומהגביע לכל קנקן כרגיל. לראשון שלקח משקה מזג כ"ק אדמו"ר שליט"א מהגביע לכוסו – שלא כרגיל.

אחרון הלוקחים הי' ר' חיים יצחק ("הערי") שפיגל, אשר הכריז על הדינער והתוועדות בספינה בעיר "שמחה מוניה, קליפרוני", ובסוף הכריז שכ"ק אדמו"ר שליט"א מוזמן, ויהי רצון שיגאלנו ויביאנו לאה"ק במהרה בימינו נאו!

כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך וקרא לו (באצבעו הק' – כשהנ"ל כבר מאחוריו) באומרו (באנגלית): **"מה יהי עם הספינה באם אביא את המשיח עכשיו!?!...".** הנ"ל ענה: שהספינה תבוא יחד עם המשיח לאה"ק, וההתוועדות תתקיים בירושלים עיה"ק! כ"ק אדמו"ר שליט"א חייך ואמר לו (בהצביעו לעבר הקהל): **"אם כן, אתה צריך להכריז את זה לכל הקהל – שגם הם ידעו זאת!".** הנ"ל הכריז את זה לקהל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א חייך חיוך רחב.

אח"כ שאל את הריל"ג באם כולם קיבלו, ומשנענה בחיוב – התחיל לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלוי"צ ז"ל, ומיד **קם ממקומו במהירות** ורקד על מקומו!¹⁵ ברגעים אלו התרומם כל הקהל על רגליו, ורקד בכל כחו; כל 770 רעש וגעש בשמחה בלתי מוגבלת שלא ניתנת לתיאור...

בתחילה מחא כ"ק אדמו"ר שליט"א כפיו הק' בתנועות אדירות, ואח"כ – בתנועה הידועה – הניף את ידו הימנית הק' עשר פעמים בחוזק רב מאוד ובסיבובים גדולים בצורה בלתי רגילה,

פעם מניף את ידו השמאלית הק' בחוזק רב, שלא כרגיל, ובא' הפעמים הניף ביד ימין לצד ימין והסתובב **במהירות** לצד שמאל והניף ביד שמאל לכיוון הילדים), ובפעם השני' 4-5 פעמים.

אח"כ שאג א' הילדים בהכריזו "יחי אדוננו מורנו ורבינו!", וכולם הכריזו אחריו. כ"ק אדמו"ר שליט"א הסתכל על הילדים וחייך חיוך רחב מאוד, והילדים התחילו לנגן את הניגון הידוע על מילים אלו, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד לעברם – ולכל הכיוונים – בחוזק רב שאין לשער כלל, עד שהקהל יצא מגדרו... (פניו הק' היו מכווצות מעט).

אח"כ ניגנו הילדים "ופרצת".

בשיחה הרביעית שוב הזכיר אודות הוספה בלימוד התורה בעשרה, וכשחוזר לביתו – לומד עם הבעה"ב'סטע, או הבעה"ב'סטע לומדת עמו, או שלומד עם בנו.

בהמשך דיבר אודות ר' יעקב יהודה ע"ה העכט, והזכיר את שמו ותפקידו. היו אלו רגעים מרגשים, ובפרט כשאמר שכשיבוא משיח מיד יהי "הקיצו ורננו שוכני עפר" עם כל הנשיאים ובעל ההילולא **"צוואמען מיט יעקב יהודה"**¹²... ולא יצטרכו עוד לענין של "אחכה לו" כי תיכף ומיד ממש יהי "מראה באצבעו ואומר זה: **"אָט איז יעקב יהודה, און אָט איז יעקב..."**¹³. כמו"כ דיבר על מחנה "אמונה" לבנות (שתחת הנהלתו של הנ"ל ע"ה). אח"כ הזכיר אודות חלוקת קנקני המשקה.

הריל"ג העמיד ¹⁴15 קנקני משקה,

(12) = "ביחד עם יעקב יהודה..."

(13) = "הנה יעקב יהודה, והנה יעקב..."

(14) ע"פ א' היומנים היו 17 קנקנים.

(15) ע"פ א' היומנים נעמד לפני שהתחיל לנגן.

ואח"כ התיישב.

נישקו, ואח"כ חזר למקומו.

כ"ק אדמו"ר שליט"א עלה שלישי (כרגיל בשבתות שעובר לפני התיבה).

אחרי שהכניס הנ"ל את הס"ת לארון הקודש (לפני שסגרו את הארון)¹⁷, התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לומר את החצי-קדיש.

בקטע "אתה אחד", אמר פעמיים את התיבות "מנוחת אמת ואמונה" [ולהעיר מהמוזכר בהתוועדות אודות "אמת ואמונה"].

ב"אל תירא" ו"אך צדיקים" ניגנו הילדים, ואחרי שסיימו לנגן "ישבו ישרים את פניך" - המשיך כ"ק אדמו"ר שליט"א לעודד, וניגנו עם המילים "כי אלקים וגו'". בינתיים אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א את המשניות, וחזרו על הניגון שמונה פעמים!

אחרי קדיש בתרא התיישב לאמירת פרקי אבות, כשדפי הפרקי-אבות מונחים על מדף הסטנדר. אחרי שסיים, נעמד ממקומו והמתין להכרזת הגבאי ר' יהושע שי' פינסון - על תפילת מעריב שתתקיים בשעה 8:50.

התחילו לנגן את ניגון ההקפות לרלוי"צ ז"ל, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד בידו הק' לעבר הר' העכט שי' שעמד בקירבת מקום, ויצא מביהכ"נ כשממשיך לעודד את השירה. בדרך ירידתו מהבימה, ליד הפירמידה, הלך באיטיות והניף את ידו הק' בחוזק לעבר הילדים העומדים על הבימה.

אח"כ נשארו הילדים וניגנו משך זמן בביהכ"נ.

מיד לאחר מכן הורה בתנועת ראשו הק' לעבר החזן ר' משה שי' טלישבסקי לנגן "יהי רצון . . שיבנה ביהמ"ק", ובינתיים טעם מה"מזונות".

ר' משה יצחק העכט ניגש בהחזיקו כוסית "לחיים" וביקש ברכה, ובירך את כ"ק אדמו"ר שליט"א שיביאנו לקראת המשיח, וכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר לו בקול רם: "טאַנצנדיקערהייט!"¹⁶.

אח"כ התחיל לנגן "ניעט ניעט ניקאוואָ", ועודד בידו הק', והמשיך לענות לקהל "לחיים".

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה.

ההתוועדות הסתיימה בשעה 4:18.

תפילת מנחה התפלל לא רחוק ממקומו בהתוועדות - בקצה המזרחי-דרומי של בימת ההתוועדות, ליד הסטנדר (כרגיל לאחרונה, כשמתפלל לפני העמוד).

כ"ק אדמו"ר שליט"א אמר "קרבות", וכשסיים - הביט לעבר הקהל, והחל לומר "אשרי" בקול רם.

את ארון הקודש פתח האברך ר' יהודה מיכאל שי' צירקינד, אשר מסר לכ"ק אדמו"ר שליט"א את הס"ת. הנ"ל מסרו באופן הפוך, וכ"ק אדמו"ר שליט"א הפכו בחזרה.

"גדלו" אמר כשפניו לעבר ארון הקודש, בהרימו קצת את הס"ת לעבר ארון הקודש (כמו בבוקר), הסתובב לשמאלו והלך מסביב לבימה. לפני שהניח את הס"ת על בימת הקריאה -

17 ע"פ א' הימנים החל לומר קדיש כשהס"ת הי' בדרכו לארון הקודש.

16 = "מתוך ריקוד!"

• מוצאי שבת קודש •

בשעה 9:22 (יותר מחצי שעה אחרי הזמן שהוכרז!) נכנס כ"ק אדמו"ר שליט"א לתפילת מעריב בביהכ"נ הגדול (מחמת ריבוי האורחים), כשהולך במהירות.

בכניסתו לביהכ"נ, ניגנו בחוזק את הניגון על המילים "כתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה" (בהמשך להמדובר היום בהתוועדות), וכ"ק אדמו"ר שליט"א הניף את ידו הק' בחוזק בעלותו לבימה.

בסיום התפילה הכריז הגבאי ר' יהושע שי' פינסון על התוועדות חסידים לכבוד כ' מנחם-אב, בשילוב סיום הלכות רוצח ושמירת נפש וספר נזיקין ברמב"ם, שתתקיים אחרי ה"חזרה", ואח"כ יצא כ"ק אדמו"ר שליט"א מביהכ"נ כשמעודד

בידו הק' את השירה בניגון הנ"ל.

בהמשך הלילה התקיימה התוועדות הנ"ל בהשתתפות אנ"ש והתמימים וכמו"כ הרבה שלוחים שיחיו.

הנחה ר' יקותיאל שי' ראפ. ר' מאיר שי' אבצן אמר פלפול עמוק ברמב"ם, אחריו דיבר השד"ר ר' שמואל דוד שי' רייטישק, ואחריו עוד כמה אורחים. בסיום סיפר ר' דוד שי' נחשון על בניית ושיפוץ המצבה והקמת האוהל על קברו של הרלו"צ ז"ל בשנה שעברה, על ידו וע"י ר' אבי שי' טאוב.

את ההתוועדות תרם בעין יפה ר' חיים יצחק ("הערי") שי' שפיגל, ובסיום החלק הרשמי ישב הקהל להתוועדות חסידית עם הרב גרשון מענדל שי' גרליק – אב"ד מילאנו, איטלי' והשליח ר' שמעון שי' לזרוב, ועוד כמה מהשלוחים. ההתוועדות נמשכה עד 7:00 בבוקר.

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

לזכות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"י

יה"ר שיראה רוב נחת מתלמידיו,

חסידיו ושלוחיו ומכלל ישראל

ותיכף ומי"ד ממ"ש נראה בעיני בשר

בקיום נבואתו העיקרית – בשורת הגאולה –

"לאלתר לגאולה" ו"הנה זה משיח בא"

ובעגלא דידן יתגלה לעין כל

ויוליכנו קוממיות לארצנו הק'

ויבנה ביהמ"ק במקומו ויקבץ נדחי ישראל

בגאולה האמיתית והשלימה

נאו מי"ד ממ"ש ממש!

לזכות חיילי בית דוד

תלמידי התמימים השוהים ב-770 –

בית חיינו – בית משיח

להצלחה רבה ומופלגה בכל עניניהם

מתוך הרחבה ומנוחת הנפש

לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

ובפרט בהענין הכי עיקרי שהזמן גרמא,

בקבלת פני משיח צדקנו – כ"ק אדמו"ר שליט"א

יחד עם כל בני ישראל שליט"א בכל מושבותיהם

תיכף ומי"ד ממ"ש, נאז!